

ଶ୍ରୀମଦ୍ଭଗବତ, 7 ମାର୍ଗୀ

შარქის და პირველ მარტს შეს-
დღევანდებოდა რელიგიური აზროვნებისა.
მოუხდებად მის, ორტოლოქიალუ-
რი მარქიზმი მაიც მაგრად ებრაუ-
კება მოძველებულ ლოგმას და ეში-
ნიან საჯაროდ ლიაჩოს, რომ პირ-
ვანდელ სახის მარქიზმას და რე-
ლურ სინამდვილის შორის ღრმა
უფსკრული გაითხოვა. სოციალ-დე-
მოკრატიული აზროვნებაც ამ თავის
საკუთარ წევები იხარება და ათა-
ნარ სახეს იღებს, იმისდა მისედ-
ვით, თუ რანაირ ტეპერატურისაა
წყალი.

მარქიზმს იგივე დაემართო, რაც
საზოგადოებრ უკველ იხალ საზოგადო
ნოების ემართება ხოლმე. ყოველი
იხალი საზოგადოება, დაბადებისას,
ფართო რევოლუციონურ სახეს
იღებს. ძირიან-ცენტრიალური სცვლის
მის მიმდევართა აზროვნებას. ასეთ
საზოგადოებას შეუძლიან დაპირი-
თავ-დადებული ადეპტები, რომლებიც
მიწა მოწამებრივის მორჩილებით
მსხვერპლად ეწირებან თავიანთ
მრწამს. მაგრამ თანდათან, ცხოვრე-
ბის განვითარების მახლევით, საზოგად-
ოება ჰკარგვებს თავის პირვენდელ
მარავანდელს. ლოგმატიურა აზროვ-
ნება გართულებულ ცხოვრების პი-
რობებს ვეღარ ეგუება. არ, სწორედ

დღეს ასეთსავე უთანხმოებას ვხედავთ რუსეთის სოციალ-დემოკრატიაში. „მენშევიზმი“ და „ბოლშევიზმი“ დიდი ხანია ჰქონდნის პარტიულ მთლიანობას. ამას ესლაზედ ეგრედ წოდებული „ლიკვიდარორებიც“ დაერთვნენ. ჩეუნ აზრად არა გვაქვს დაწვრილებით შევეხოთ ამ განხეთქილების ხასიათს. იგი სოციალ-დემოკრატების ვიწრო პარტიული საქმეა და გარეშეს იძლევნად უნდა აინტერესებდეს, რამდენადაც ეს განხეთქილება მარქსისტულ მოძღვრების ივ-კარგიანობას გამოაჩენავნება.

მ. ტოვან-გარანოვსკი ქრთს თავისი

ასეთ დროს იძადება ეგრედ წოდებული „რასულები“. სასიცოცხლო ძალას მოკლებული სარწმუნოება ველარ ეწინააღმდეგება, იმ ათასგვარ წერილმან უთანხმოებას, რომელიც წარამარა და სრულიად უშნიშვნელო მიზეზებისა გამო იძადება. სარწმუნოებას თავისი შინაგანი მთლიანობა ეკარგება. მისი წარმომშობი მაცოცხლებელი ძალა, ერთად-ერთი შემართებელი ელემენტი, თავის სიცხოველეს ჰკარგავს და ამით თვით სარწმუნოების მთლიანობასაც საფუძველი ეშლება. სარწმუნოებათა ისტორია ამის მაგალითს გვაძლევს.

გარქვიზმაც სწორედ ასე დაიმარ-

ქ. ტევზაბ-ბარიანოვსკი ერთ თვეის
წერილში ასე ახასიათებს დღევან-
დელ მარქსიზმს: „უკვე დიდიხანია
მარქსისტული სიტყვა სრულიად
აღარ შეეფერება მარქსისტულ საქ-
მეს. გერმანიის სოციალ-დემოკრატი-
ის ოფიციალურ პროგრამის მიხე-
დვით ეს პარტია ისეთივე სარევო-
ლუციო პარტიაა საერთაშორისო
პროლეტარიატისა, რანაირიც თვით
კარლ მარქსს უნდოდა შეექმნა. საქ-
მით კი თანამედროვე მარქსიზმია თა-
ვისი რევოლუციონურის სული დაპ-
კარგა და მშვიდობიან სოციალურ
რეფორმათა პარტიიდ გადაიქცა“.

ეს სრულის სიმართლით და გულ-
ახლილობით აღნიშნული ლოდიკუ-
რი წინააღმდეგობა მარქსისტულ
სიტყვასა და საქმის შორის ჰავდება
რა ერთი ინტერესი არ არის მარქსიზმის მი-
ნა თითქმის რევოლუციია მოახდინა
აზროვნებაში. მაგრამ, თანდათან,
ცხოვრების პირობების შეცვლის მი-
ხედვით, ნიადაგი გამოეყალა. ორ-
ტოდოქსალური მარქსიზმი შეცვ-
ლილ პირობებს ველარ შეეფისა.
დაიბადა განვეთქილება, დაიბადა
„რასკოლი“. „რასკოლი“-ს დაბადება
საუკეთესო დამამტკიცნებელი საბუ-
თია იმისი, რომ მარქსიზმი, რო-
გორც მთლიანი სოციალ-პოლიტი-
კური მრწამსი, დიდიხანია აღარ არ-
სებობს. რა თქმა უნდა, მარქსიზმი,
როგორც მრავალი ფრი-შეცვლილი
სარწმუნოება, ჯერ კიდევ იარსებდებს,
მაგრამ იმისთვის, ვისაც მეცნიერუ-
ლი სკოლა აქვს გავლილი და თავი-
სუფალ აზროვნებას არის შეჩვეული,

ხოლმე საბაბად დაუსრულებელ გან-
ხეთქილებისა. როგორც მეცნიე-
რულმა და ფილოსოფიურმა მო-
ღვრებამ, მარტინშა დიდი ხანია
თავისი დრო მოიკავა. დიდი ხანია
დამტკიცებულად უნდა ჩაითვალოს,
რომ ძარქვისშიმი, როგორც სოცი-
ოლოგიურსა და ფილოსოფიურს სი-
სტერმაში, თუ კი საზოგადოდ შეიძ-
ერგოდეს მარქსიზმი ძველებურის შარავანდე-
დით ოპარ იქნება მოცული.

ԱՐԵՎԱՏՅԱՆ ՀԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

◆ მეფის მოადგილის გრაფ ი. ი.
ორბენჯოვა - დაშვილის განკურნე-

საზოგადოებრივი პანგრძელები

(“შემდეგი * ”)
რიცხანსაც იქნებოდა ოტია ასეთს
მოურკვეველ მდგომარეობაში,
რომ მის ცოლს, ქალაქელ სო-
სი, ამ აზნაურული თავმოყვა-
ობით სავსე ადამიანს არ დაე-
ირკვებინა და ჩაეცედინა იგი მის
ლაპიბეში. „რაც (ქამუშაძემ) ცო-
სიაგან გაიგონა (მის გაჭირვების
ესახებ), თავადაც ხელავდა, მაგრამ
დღან ხმა-მალლა არ იყო გამო-
ქმული, ოტია თავს არ იდებდა“—ო.
ბობს ავტორი. თავს არ იდებდა
მუშახე მისთვის, რომ იგი ყრუ იყო,
ან დაუხედავი, შეუგნებელი. ასეთს
როს მარტო საკუთარს კანში წვა-
აგვა არა კმარა. საკიროა საქმე,
ესაფერისი მოქმედება, მაგრამ ეს
ტიას არ შეუძლიან და არც ეხერ-
ება. ბიძია ლჟების „სიმშილით
იკვლილმა“ თავზრი დასცა ქამუ-
შაძებს და გონება დაკრგულები,
ოფორტუ ცხერები ცეცხლში, ისე
ცვირიან ახალს უბედურებაში. ქა-
უშაძე ქალაქს გადასახლებით უკეთ
ოწყობის იმედს რაღაც ბედნიერს
ქმთხვევაზე ამყარებს: „უკნებ უ-
აინც ეშველოს რამე კაცს“, იქნებ-
ეს ა ბედმა საბოლოოდ არ გამწი-
ოს. ოტიას არა აქვს გათვალის-
ინებული თუ რა საქმეს იშვიოს
გი ქალაქში. ის მხოლოდ გარუც-
ილ-გაიძვერა ბიძაშვილის და არა-
ზდა ცოლის ძმის ჯინქარაძის იმე-
ოთ გადასახლდება ქალაქში. პორ-
ტი ბიშვილის მამამ, მაქსიმე-

კულტურისაში ტფი-
მოქმედო საზოგადოებ-
რის საველრეგელი პარა-
ლებს. პარაკლის სამ-
მოქალაქო უწყებათა
არმომადგენელი და
იდესტრო.

კალაქი პარკი გუ-
ებით დათვალიყრეს
ს სატყეო-საბაღოსნო
ებმა.

თვითმმართველობის
საეკონომიკო საზო-
რო კრებამ ამას წი-
დაარსოს ერთი სტი-
ლის დოკუმენტით მარ-
ტოვადოების გამგეო-
იქონია ამ სავნის შე-
გვინა, სთხოვოს ქალა-
კოველობის მოსამახუ-
ლ-გამსესხებელ კასას,
განსახორციელებლად
იყო თანხიდან 1.000

აც აღმინისტრატიუ-
ლებული მანიფესტით
ვადა ერთის წლით
გორები დასხიშვი-
სამის წლით იყო გა-
უკვე დაბრუნდა.
ონაც ტერიტორია არსებულ
ამასწავლებლო სკო-
ლი ასწავლიდან ქართულ
იობას. ქრისტიანობის
საზოგადოების საბჭომ
ისდომის საჭირო ფული,
რაში ქართულ ენისა
სწავლება წლის ბო-
ძელონ.

ტვერელის სახელო-
, რომელიც ახლახან
ი, დედაბრის ველზე,
მან. 23 კ. დაჯდა. ამ
ირეს: მეფის მოადგი-
ნი, მეფის მოადგილის
768 მ., დიდმა მთავარმა
ანთრის ქიმ—2,307 მან.

ვებრა: 11) ოფალოვა თუ ფორმათი
ენის სიკეკლუცე? 12) ოსეან უაი-
ლდი და ფეტიმიზმი სილაპაზის სფე-
როში; 13) იმპერიანიზმი და მისი
კრიტიკა; 14) ოთხი მოდული ხელო-
ვნების დარგთა დასაყიფად და რა-
ოდენადმე მათი შესაფასებელი ბაზის
ღმოჩენა; 15) ხელოვნება და ესთე-
ტიური კრიტიკა; 16) დასკვნა.

◆ ქალაქის საბჭოს სატრამზებო
კომისიის კრება დღეს მოხდება. კო-
მისია სხვათა შორის, მსჯელობას
იქინიებს ტრამვაის დირექტორის მიერ
შემოლებულ ახალ ტარიფის გამო.
წინად რკინის გზის სადგურიდან ერე-
ვნის მოედნამდე მგზავრებს შაურს
ახდევინებდნენ, ახლა კი, აგრე მეო-
თხე დღეა, 8 კა. ახდევინებნენ, თე
ვაგზლიდან ერევნის მოედნამდე
მგზავრინი მუშტაცით მოდია.

◆ სახლის პატრიონთა და მდგმურ-
თა საზოგადოებაში. გამგეობის
კრება 5 მარტს მოხდა ა. ს. ბაბოვის
თავმჯდომარეობით. გამგეობამ გა-
ნიხილა ბ-ნ გოკიელოვის წინადადე-
ბა. ბ-ნ გოკიელოვს საბურთალოზე
ჰქონია მიწა, რომელსაც ჰყიდის. სა-
ზოგადოებას იგი საუენს ექვს მანე-
თად უთმობს. გამგეობამ დაადგინა,
მოლ: პარაკლი გამართოს ბ-ნ გოკი-
ელოვთან, რათა მიწა ნაკლებ ფასში
დაუტმოს.

გამგეობამ დაადგინა, დაბეჭდოს
ქრისტიანობისა და რესულ ენაზე საზო-
გადოების წესდება და მისი დამატე-
ბა სახლების დაქირავების წესდების
შესახებ.

ამ დღეებში გამგეობა თარიების სა-
განგებო ბიუროს, რომელიც მსურ-
ველს დახმარებას აღმოუჩენს სახ-
ლების გაქირავებისა და დაქირავე-
ბის საქმეში. ბიუროს ასეთი მოქმე-
დება იმ ტრომდე გაგრძელდება, სა-
ნამ საზოგადოებას საკუთარი სახლე-
ბი არ ექნება.

საზოგადოებას ამ უამაღ 115 ისე-
თი წევრი ჰყავს, რომელსაც დღემ-

დოსტენი და პრეზენტი
9 მარტს, დეპუტატთა
დარბაზში, დანიშნუ-
კრება უკართულ სიტ-
ურქლობის საზოგადო-
ს. ბ-ნი დავით ქახაძე
იწერს: „მშვენიერება
მი“ შემდეგის გეგმით:
1) ფილოსოფია; 2) მშვე-
ნიერება ესთეტიკურ ფი-
საგანი; 3) რა არის
4) სხვა და სხვა თეო-
რორიული მიმოხილვა

თი უკვირ აუკავ, რომელიც და-
დე უკვე გადახდილი აქვს საწვერო
ფული და პაის (100 მან.) ერთი ნა-
წილი.

საზოგადოების გამჯეობას ამ უა-
მად მოლაპარაკება აქვს მოსკოვის
სახალხო ბანკთან, ორმელიც საზო-
გადოებას ფულს დაპირდა სესხად.

საქართველოს საისტრიო და სა-
ეთნოგრაფიო საზოგადოებასა და
სახლოს პატრიოთის საზოგადოების
ბას დაესწრო 174 წევრი. ს
თავმჯდომარედ ერთხმად ა
წვრილ კრედიტის მახანაგობის
განვითარების მიზანით და
სახლოს პატრიოთის საზოგადოების
უორის ამ უამად მოლაპარაკებაა გა-
მართული: პირველ საზოგადოების-
გან მეორეს სურს შე ძინოს მიწა
ვერაზე.

გ უ რ ა ბ ი ს ი	
მდინარე მოქალაქეთა ჩამახა- ლი, ტოლისტოვა...)	5) ხლისად აირჩიეს ნამამხსახლისარი ჩ გაზის უქონლობა ამ იშმაილ გოგოლიაშვილი. შის კან- მშვენიერება, როგორც დიდატათ მიხეილ ჯანოვები.
ურ გემოვნების ღირე- ევოლიუციონისტი (სა- სკრი და არვინი) დ მი- ; 8) მისტიკიზმი (ვლ. და სხვები) და მისი პრინციპები, როგორც მწერალთა აპოლეგეტი	→ სახალხო განათლების სა- მინისტრომ ოლქის მზრუნველებს აცნობა: მოწაფეთა ხელოთხაწერ ურნალის გავრცელების წინაღ- მდეგ ყოველგვარი ლონის-ჭიგა მი- იღეთო სამინისტროს სასურველიდ მიაჩნია ამგვარი ურნალის ხელმძღ-

ნარს გადმართლები არა
ათვის დიდი იმედია ბი-
ნაძე, რომელთაც „ოტია
კოდებს თავის კოლ-
ეუბნება ხოლმე: „ოქვენ
ნი იმედითა ვართ!.. თქ-
ვანათლებულებისა და
ის იმედი თუ არ შეგვა-
და იმ გზის. მხოლოდ გარეგნული კე-
თილშობილური შექედულობა იჩი-
დავდა“ ქმუშაძეებს მათკენ. საქუ-
თარ ინიციატივის შეკლებული, უც-
ხო ადგილისათვის სრულიად გამო-
უცდელი, უჭატონონ, თავის ანაბა-
რა, უმწეოდ დარჩენილი ქმუშაძე-
სოფრომ ჯინჯარაძეობასაც ვერ მო-
ახერხდებს, რომ ძალიანაც პიონი-
რობის შის სიმბობობითი ჩამოვალი

ლმანი ხარჯები . . .	115	"	64	"
კასიდან გატაცებული 185	"			
სარგებელი სახელმწიფო				
ბანკს	521	"	33.	
შესანახად შემოტანილი				
ფულის სარგებელი .	453	"	04	
იღრე შემოტანილ ფუ-				
ლის სარგებელი დაუბრუ-				
ნებიათ				50,
	სულ	2147	პ. 16	კ.
წმინდა მოგება დარჩე-				
ნიათ				640 პ. 71 კ.
1912 წლის ანგარიშმა დიდი კამა-				
თი გამოიწვია. წარდგენილ ანგარიშს				
ზოგიერთი წევრი უნდობლობას				
უცხადებდა. მოითხოვდნენ სახელმ-				
წიფო ბანკისთვის წარდგენილ ანგა-				
რიშს. ბ-ნმა თავმჯდომარებ წარუდ-				
გინა ანგარიში, რომლის პირიც თანა				
ქვენდა და ოცვიზიაშიც თვითონ				
იღებდა მონაწილეობას, საიდანაც				
აღმოჩნდა რომ ანგარიში სწორებ				
ყოფილი შედგენილი და კრება:				
ერთხმივ დამტკიცა.				
მოგებიდან ძირითად თანხად გა-				

დასტეს 250 მან., სათაღარიგო თან-
ხად 150 მან., სამკითხველო და სა-
კირით სკოლისთვის 240 გ. 71 კ.
1913 წლისთვის საბჭოს წევრები
სამის ნაცვლად ხუთი აირჩიეს ორის
თანაშემწეო. გამგეობაში ნაცვლად
ცხრისა ხუთი, ერთი თანაშემწეო.
ჯამაგირი გამგეობის თავმჯდომა-
რეს წელიწადში (1913 წ.) 120 მან.,
ხაზინადარს 120 გ., საქმის მწარმოე
ბელს 300 გ., მოხამასახურებს 72 მან
ლამის ყარაფულს 48 მან., გამგეობის
3 წევრს თითოს 72 მან. სულ სამ.
ვეს 216 გ., ბინის ქირა 120 გ., ხაკას
ცელარიონ ხარჯი 104 მან., სულ
1,100 მან.

თანახმად მე-19 მუხლისა დახურუ-
ლი კენჭის ყრით გამორიცხეს ამხა-
ნაგობილან ვ. გ. რევეცკი, მავნე მი-
მართულებისთვის 94 ხმით წინააღმ-
დებ 11-სა.

გრძელ ვალიანი სესხი ჰქონია ამხა-
ნაგობას 2,000 მან., მოკლე ვალიანი
12,000 მან. დაადგინეს აღიძრის შუა-

12,000 ლ. დრამებით აღნიშვნა არ გამოისახება, რათა გრძელ ვადიანი გადატდეს 3,000 მანეთით, მოკლე ვადიანი 20,000 მან. და გადაკეთდეს სახელოსნო შემნახველ-გამსესხებელ მანანაგობად. საწევრო ფული („პაი“) განრიცხვებით 25 მან.

ვექილს ყველა ჩაბარებულ საქმეზე 100% უნდა ეძლიოს. რომელიც უნდა გაღიხაუოს მტკუანმა მხარებ. გამგეობის თავმჯდომარევდ ერთ-ხმად აირჩიეს ბარ. ვაშაკიძე ნაცვლად ი. მხეიძისა, რომელმაც თავი დაანება თავვადომარეობას და მაღლობა გადაუხადეს უსასყიდლო დანაყოფი- ერთ მუშაობისთვის.

საბჭოში ერთხმად აირჩიეს ფუცხლაური, ივ. ბერძნიშვილი ანხილავსკი და გ. დიქრიშვილი (76 ხმით წინააღმდეგ 21). კანლილატ, ბად 6. მერკელიძე, შეკინბერგი და რევაზოვი.

კარგი ფეხზე ადგომით პატს სკა საბჭოს წევრის ხრომელაშ- ლის ხსოვნას.

ს ხელის
ცხლეც
რ იცხო-
ოოფლე-
ასახლე-
აპარაკი.
თქმა არ
რდებო-
ატებო-
როვესი
რმოებს,
და სა-
ისათვის
დან თა-
ა, რომ
ძარებო-
ასახლე-
რობების
კაც. და
ს შემ-
იღია-
და უსა-
ვ. ვერც
ოოგადო-
ქმუშა-
ქტიური
იგებლო-
თან, მაგ-
ა” პრო-
რომელ-
სწინებუ-
ქმედება-
თ დახ-
ს აუტა-
ომარეო-
იუვიდეს,
მიაშურა,
უცალა.”
კელთვის
ლოთაც ქამუშაძისეულ ნაშოსახლზე
დამკვიდრებულმა გლეხმა ისარ-
გებლა.

როგორც ვიცით, გლეხთა გან-
თავისუფლება თითქმის უადგილ-
მამულოდ მოხდა. გამბობ „თით-
ქმის“ მისთვის, რომ ის ორი-
სამი ქცივა მიწა, რომელიც გლეხს
მიეცა კომლზე ბატონთან განშორე-
ბის შემდეგ, მას ამ მხრივ ვერ უ-
რუნველ-ჰყოფდა. ამიტომ გლეხობა
ლიცს გაჭირვებას განიცლიდა და გა-
ნიცლის დღესაც. იგი თავიდანვე შე-
უდგა საკუთარის საშუალებით მიწის
მოპოვებას. ის ცდილობდა მისთვის
ხელმისაწვდომ ფასებში შეეძინა მი-
წა მემატულესაგან. ასეთი მემამულ
მაშინ თავად-აზნაურობა იყო. ის
თავის მოთხოვნილებებს მიწის
წილ-ნაწილად გასყიდვით ან მ-
ერთბაშად ხელის აღებით იქმაყოფი-
ლებდა. 20—30 წლის წინად ასეთი
მოვლენა ჩვენში ჩვეულებად იყო
გადაქცეული. ხოლო დღეს უკვე
უმამულო აზნაური, ძველი მემამუ-
ლის შეილი და შვილიშვილი იძუ-
ლებულია თითონ შეიძინოს მისთვის
საკირო მიწა, თუ კი იშოვა იგი კი-
დევ სადმე გასასყიდელი. დააკვირ-
დი დღევანდელ გლეხობას და აზ-
ნაურობასაც (თავადიშვილთა უმე-
ტესობა აქედან ჯერ ისევ გამონაკლს
შეადგენს), რომელიც სოფლილან
გასულია, მაგრამ ძისთვის კი საშუა-
ლოდ არ დაუნებებია თავი. იგი ოჯახ
გარედ შოულობს ფულს და ბოლ-
ისევ შინისაკედ მიიჩნიოს, რომ ს-
მე ადგილი შეიძინოს და სოფლა-
დამკვიდრდეს.

